

Komion (Maakylä-Räyskälä) myrkkypistiäiskartoitukset 2014-2015

Paahde Life (LIFE13NAT/FI/000099)

Luutasuon tilan ketomaista maantiehen rajautuvaa länsireunaa

Seppo Karjalainen, 30.3.2018

JOHDANTO JA MENETELMÄT

Kartoitusten tavoite ja tarkoitus

Kartoitukset liittyvät Metsähallituksessa 1.8.2014 alkaneeseen Paahde Life–hankkeeseen. Hankkeessa tehdään ennallistamis- ja luonnonhoitotoita 69 Natura 2000-alueella ympäri Suomea paahteisten ja aikanaan tulen synnyttämien elinympäristöjen ja niitä vaativien lajien hyväksi. Lajistokartoituksilla pyritään saamaan mahdollisimman hyvä kuva hankekohteiden lajistosta, jotta hoitotoimet kyetään suunnittelemaan ja toteuttamaan tarkoituksen mukaisesti.

Kartoituskohteet ja -menetelmät

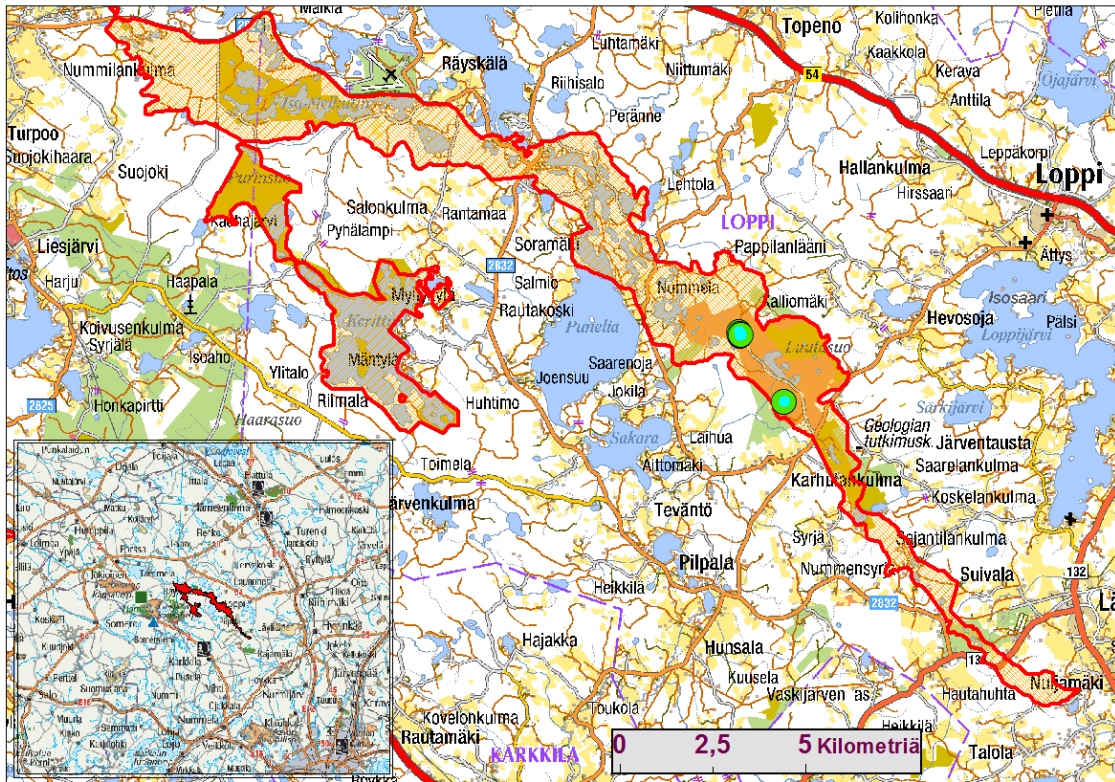
Komiolla kartoituskohteiksi valittiin kaksi erillistä aluetta: Luutasuon tilan ketomainen länsireuna tien vieressä (kartta 3 & kansikuva & kuvat 2, 3 ja 4) sekä Oikkaanmäen supan eteläpäässä oleva länteen viettävä pieni rinne (kartta 4 & kuva 5). Myrkkypistiäiskartoitus toteutettiin kuoppapyydyksillä ja kahdella keltavati-ikkunapyydyksellä ja sen tarkoitus oli olla lähinnä täydentävää kartoitusta (vuosina 2004-2006 kohteita kartoitettiin aiemmin niin ikään kuoppapyydyksillä sekä keltavati-ikkunapyydyksillä (Salminen, J. 2007)). Haavipyyntiä kohteella oli vain yhtenä päivänä (12.6.2015) jolloin Kari Nupponen otti talteen joitakin myrkkypistiäisiä.

Oikkaanmäen supan rinteeseen laitettiin viisi kuoppapyydydystä keväällä 2014. Pyynti jouduttiin kuitenkin lopettamaan jo ensimmäisen pyydyskoennan yhteydessä koska alueella majoilleet supikoirat tuhosivat pyyntikuopat totaalisesti. Samassa paikassa vastaavanlainen kuoppapyynti onnistui kuitenkin v. 2015 jolloin ei myöskään nähty merkkejä supikoirien oleskelusta kohteessa.

Luutasuon tilan kedon reunaosiin asetettiin kuoppapyydyksiä v. 2014 yhteensä 25 kpl. neljään eri kuopparyhmään sijoiteltuna. Lisäksi lehmien laitumena olleen kedon ja tien välissä oli v. 2015 kaksi keltavati-ikkunapyydydystä. Keltavati-pyynti tuhoutui puolestaan loppukesän osalta lehmien käyskennellessä osan ajasta laitumen ulkopuolella jolloin lehmät joivat pyydyksistä nesteet pois. Lehmien tallomiksi jäi myös osa ketolaitumella sijainneista kuoppapyydyksistä kesällä 2014.

Luutasuon tilan pyydyksissä käytettiin säilöntäaineena vettä ja merisuolaa. Oikkaanmäen kuoppapyydyksissä säilöntäaineena käytettiin veteen laimennettua propyleeniglykolia. Kaikkien kuoppapyydyksien yläpuolelle asennettiin pyynnin ajaksi 12 x 12 cm kokoiset läpinäkyvästä pleksistä tehdyt, rautalankajalkaiset sadevesikatot. Kaikissa pyydyksissä oli säilöntäaineen lisäksi muutama pisara astianpesuainetta nesteen pintajännityksen poistamiseksi.

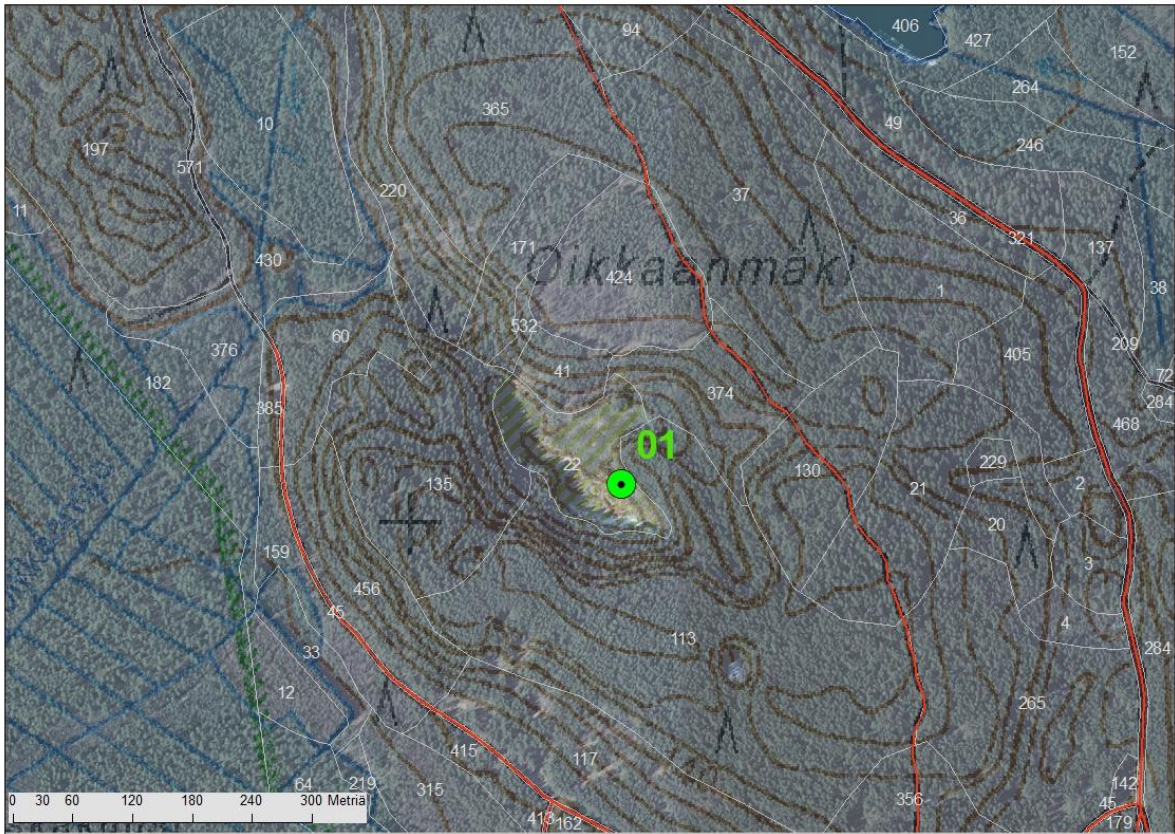
kuoppapyydykset asennettiin maastoon v. 2014 28.5. ja otettiin pois 19.8. Keltavadit ja ainoa kuoppapyydyksiryhmä asennettiin maastoon v. 2015 21.5. Pyydykset poistettiin 4.9. (keltavati kvi-01:n viimeisen pyyntiperiodin (7.8.-4.9.) näyte tuhoutui lehmien toimesta. Pyydysten asettelusta ja koennasta vastasi Seppo Karjalainen. Kertyneen pistiäisaineiston määrittäjä Juho Paappanen.

kartta 1. Maakylä-Räyskälän Natura-alue ja pyydysten sijaintipaikat (vihreät pallot)

kartta 2. Pyydysten sijainti Komion Luutasuon tilalla. Kuoppapyydysryhmät ja niiden numerointi v. 2014 (vihreät pallot) ja keltavati-ikkunapyydykset v. 2015 (keltaiset ristikkopallot)

Kartta 4. Kuoppapyydysryhmän (Pfg-01) sijainti Komion Oikkaanmäen supan lounaisrinteellä. Punaiset juovat ovat maanteitä.

Taulukko 1. Pyydyskset, pyyntipäivämäärät ja pyydyksiin kertyneet myrkkypistiäisten (*Aculeata*) yksilömäärät

Vuosi & pyydys	pyydystyyppi	Koordinaatit/ ykj	alkupvm	loppupvm	pyyntivuorokausia	Yksittäisten pyydysten määrä	Havainto-rievä	Yksilöitä yhteensä
2014/PFg-02	kuoppapyydysryhmä	6733640:3352151	28.5.2014	19.8.2014	83	5	6	7
2014/PFg-03	kuoppapyydysryhmä	6733666:3352143	28.5.2014	19.8.2014	83	5	4	4
2014/PFg-04	kuoppapyydysryhmä	6733739:3352128	28.5.2014	19.8.2014	83	5	5	6
2014/PFg-05	kuoppapyydysryhmä	6733686:3352150	28.5.2014	19.8.2014	83	5	2	5
2014/PFg-06	kuoppapyydysryhmä	6733668:3352173	28.5.2014	19.8.2014	83	5	9	13
2015/PFg-01	kuoppapyydysryhmä	6731864:3353323	21.5.2015	4.9.2015	106	5	6	6
2015/Kvi-01	keltavatiikkuna	6733704:3352139	21.5.2015	7.8.2015	78	1	32	54
2015/Kvi-02	keltavatiikkuna	6733708:3352137	21.5.2015	4.9.2015	106	1	38	68

Kuva 2. Keltavati-ikkunapyydykset Luutasuon kedon ja tien välissä.

Kuva 4. Laitumelta karannut lehmä tutkimassa keltavati-ikkunapyydystä Luutasuon tilan reunassa

Kuva 3. Luutasuon ketao

Kuva 5. Kuopparyhmä Oikkaanmäen supassa 2014

TULOKSET

Kartoitusjälki

Kohteelta ei talletettu kartoitusjälkeä

Lajitieto/lajihavainnot

Kartoituksessa löydettiin yksi silmälläpidettäväksi (**NT**) luokiteltu (*Rassi* ym.) myrkkypistiäinen (*Lasioglossum punctatissimum* (pistehietamehiläinen)). Yksilöt (yhteensä 3 kpl) löytyivät Luutasuon tilan tien ja laitumena olevan kedon välissä olleista keltavati-ikkunapyydyksistä sekä myöskin Oikkaanmäen kuoppapyydyksistä. Laji elää pääosin kuivilla hiekka- ja soramailla joilla on harva ja matala kasvillisuus (Söderman ym.). Lajin ravintokasvi Komiolla on luultavasti kanerva. Laji on maassamme eteläinen ja esiintyy suunnilleen Pori-Parikkala-linjan eteläpuolella).

Elinvoimaisiksi (LC) luokitelluista lajeista faunistisesti mielenkiintoinen laji lienee melko harvinainen petopistiäisiin (*Crabronidae*) kuuluva *Crossocerus palmipes* (kilpipikkuhukka), jota löytyi 1 yks. Luutasuon tilan tien ja laitumena olevan kedon välissä olleista keltavati-ikkunapyydyksestä. Laji pesii hiekkapohjaisessa maassa saalistaen kärpäsiä (Lomholdt). Kaikkiaan kartoituksessa löydettiin 62 myrkkypistiäisiin (*Aculeata*) kuuluvaa lajia. Nämä jakautuivat seuraavasti: *Apoidea* (mesipistiäismäiset) 44 lajia, *Chrysoidea* (kultapistiäismäiset) 2 lajia,

Formicoidea (muurahaismaiset) 4 laji, *Pompiloidea* (tiepistiäismaiset) 11 laji ja *Vespoidea* (ampiaismaiset) 1 laji. Kartoituksessa löydettyt silmälläpidettävät-, sekä faunistisesti mielenkiintoiset lajit on lueteltu taulukossa 2.

Kaikki havaintotiedot tallennetaan erilliseen Excel-tilukkopohjaan, josta ne viedään Laji-GISiin

Taulukko 2. Kartoituksessa löydetty uhanalaiset -, silmälläpidettävät -, sekä faunistisesti mielenkiintoiset pistiäislajit.

laji	yks	x/kkj	y/kkj	kohde	kunta	aika	menetelmä	Luokitus
Lasioglossum punctatissimum	1	6733704	3352139	Komio, Luutasuo tila	Loppi	16.06. - 16.07.2015	keltavati-ikkuna, Kvi-01	NT
Lasioglossum punctatissimum	1	6733708	3352137	Komio, Luutasuo tila	Loppi	07.08. - 04.09.2015	keltavati-ikkuna, Kvi-02	NT
Lasioglossum punctatissimum	1	6731864	3353323	Komio, Oikkaanmäki	Loppi	16.06. - 16.07.2015	pitfall-group, PFg-01	NT
Crossocerus palmipes	1	6733704	3352139	Komio, Luutasuo tila	Loppi	16.07. - 07.08.2015	keltavati-ikkuna, Kvi-01	LC

HOITO YM. SUOSITUKSET

Nyt tässä kartoituksessa löydettyjen lajien-, sekä aikaisemmissa kartoituksissa löydettyjen lajien perusteella Komion aluetta tulisi jatkossa hoitaa siten että paljasta hiekkamaata olisi nykyistä enemmän tarjolla jotta ajuruoho ja muu matala paahdekasvillisuus sekä sillä elävä lajisto voisi alueella menestyä. Luutasuon tilan laidunnuksessa voisi osan ketomaisesta tilan länsilaidasta jättää toisaalta vuorovuosina laiduntamatta jotta ketokasvillisuus ei syötäisi niin tarkkaan vuosittain pois

Oikkaanmäen supan ajuruohokasvillisuus on paikoin myös jäämässä muun kasvillisuuden varjoon ja tukehtumassa ilman hoitotoimia tulevina vuosina. Supasta tulisi poistaa männyntaimia ja kanervaa ja rikkoa maan pintaa jotta paljasta hiekkamaata tulisi näkyviin enemmän.

Myös metsien polttoa tulisi etenkin etelään suuntautuvilla rinteillä Komiolla jatkaa.

Kirjallisuus

Lomholdt, O. 1984. *The Sphecidae (Hymenoptera) of Fennoscandia and Denmark*. - *Fauna Ent. Scand.* 4 (2nd ed): 1-452.

Rassi, P., Hyvärinen, E., Juslen, A. & Mannerkoski, I. (toim./eds.) 2010: *Suomen lajien uhanalaisuus - Punainen kirja 2010*. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 685p.

Salminen, J. 2007: *Paahdeympäristöjen hyönteisseuranta*. Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja A 172. 181 s

Söderman, Guy & Leinonen Reima. 2003. *Suomen mesipistiäiset ja niiden uhanalaisuus*. Tremex Press oy, Helsinki